

خط قرمز پوتین؟

نینا خروشچووا

نوه خروشچف رهبر شوروی

ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، همواره از یک فرمول روشن در خصوص تشدید تنش‌ها پیروی کرده است: اومدنی فشارهای فزاینده را تحمل می‌کند، اما در نهایت صبرش لبریز شده و واکنش نشان می‌دهد. این پیشینه ثابت می‌کند که تصمیم او برای عدم واکنش شدید به حمله اوکراین به منطقه کورسک روسیه نباید به عنوان مدرکی مبنی بر بلوف بودن «خطوط قرمز» او تلقی شود.

پوتین از زمانی که نزدیک به یک ربع قرن پیش به قدرت رسید، به دنبال کسب جایگاهی برابر با غرب به رهبری ایالات متحده بوده است. او که روزگاری ناتو را به عنوان یک شریک به رسمیت شناخته و حتی خواهان عضویت روسیه در آن شد، همیشه بر این باور بود که اندازه و نقش تاریخی روسیه در امور جهانی، مستحق برخوردی ویژه است؛ از نگاه او روسیه تنها یک کشور ماندن بقیه کشورهای نیست و غرب باید با این واقعیت کنار بیاید. چنین نگاهی به این معنا بود که غرب باید در تصمیم‌گیری‌های خود منافع روسیه و برداشته‌های متفاوت این کشور از ریسک را در نظر بگیرد.

غرب اما دیدگاه متفاوتی داشت. زمانی که ناتو در سال ۲۰۰۴ به جمهوری سابق اتحاد جماهیر شوروی (استونی، لتونی و لیتوانی) را به عضویت پذیرفت، پوتین این اقدام را به عنوان یک تهدید وجودی در نظر گرفت اما چشم‌انداز عضویت اوکراین و گرجستان در ناتو بود که پوتین را به نقطه انفجار رساند و به یکی از انگیزه‌های اصلی روسیه برای حمله به گرجستان در سال ۲۰۰۸ بدل شد.

این واکنش روسیه می‌تواند در ابتدا واکنشی رادیکال به نظر برسد، اما در واقع کاملاً با ماهیت روسیه سازگار است. پوتین -مانند تمامی رهبران شوروی- ترسی عمیق و مشابه با ترس اسکولنیکوف، قهرمان رمان کلاسیک «جنایت و مکافات» نوشته فئودور داستایوفسکی، دارد: کسی که به تحقیرهای زندگی با قاطعیت پاسخ ندهد، به عنوان موجودی «ترسو» در نظر گرفته می‌شود، بدون حقوق یا منافع بی‌توجهی یا خصومت قدرت‌های دیگر و کنار آمدن با آن‌ها، هیچ‌گاه یک گزینه نبوده است. پوتین از همان ابتدا در این موضوع کاملاً صریح بود. وقتی در سال ۲۰۰۰ به عنوان رئیس‌جمهور روسیه کار خود را آغاز کرد، به غرب هشدار داد که اگر روسیه را کنار بگذارید، «ما مجبور خواهیم شد متحدانی پیدا کنیم و خود را تقویت کنیم. چاره دیگری نداریم.» بنابراین، وقتی ایالات متحده از انقلاب اوکراین در سال ۲۰۱۴ - که به سرنگونی ویکتور یانوکویچ رئیس‌جمهور طرفدار روسیه منجر شد - به‌طور علنی حمایت کرد روسیه واکنش نشان داد و شبه‌جزیره کریمه را اشغال کرد. طلعنه باراک اوباما، رئیس‌جمهور آمریکا، که روسیه را «یک قدرت منطقه‌ای» خواند، تنها عزم ولادیمیر پوتین برای تثبیت جایگاه جهانی روسیه را تقویت کرد. پوتین در سال ۲۰۲۲ با آغاز تهاجم گسترده به اوکراین نشان داد که چقدر در این هدف جدی است. پوتین تصمیم گرفت که اگر غرب به روسیه احترام لازم را نمی‌گذارد، با زور از منافع کشورش دفاع کند. او چه گزینه دیگری داشت؟

بنابراین، زمانی که پوتین می‌گوید اگر آمریکا و بریتانیا به اوکراین اجازه دهند که موشک‌های دوربرد غربی را به سمت روسیه شلیک کند، جنگ ناتو و روسیه اجتناب‌ناپذیر خواهد بود، این هشدار نباید نادیده گرفته شود. هر چند پوتین به‌طور مستقیم تهدید به استفاده از سلاح هسته‌ای نکرده است و فقط اشاره کرده که ماهیت تغییر یافته این جنگ نیازمند پاسخی خاص خواهد بود، اما برخی از نزدیکان او تهدید به استفاده از این سلاح‌ها را به صراحت مطرح کرده‌اند.

از زمان آغاز تهاجم روسیه به اوکراین، نگرانی‌های بسیاری در مورد گسترش جنگ و درگیری به فراتر از مرزهای اوکراین وجود داشته است. چالش اصلی پیش روی غرب این است که اطمینان یابد تقابل ترازویی که در اوکراین در حال وقوع است، به یک فاجعه‌ای با ابعاد آخرالزمانی تبدیل نشود. این به معنای جلوگیری از تشدید درگیری‌هایی است که می‌تواند به رویارویی‌های گسترده‌تر میان قدرت‌های جهانی منجر شود و حتی خطر استفاده از سلاح‌های هسته‌ای را به همراه داشته باشد.

یاسمن طاهریان

خبرنگار گروه بین‌الملل

استفاده اسرائیل از آب به عنوان سلاح جنگی در غزه در سال‌های ۲۰۲۳ و ۲۰۲۴ بحران دائمی بهداشت عمومی را به فاجعه بشری تبدیل کرده است. هدف قرار دادن تاسیسات تصفیه فاضلاب که در چندین شهر غزه کاملاً از بین رفته، به‌نظر حساب‌شده بود تا بحران سلامت برای غیرنظامیان فلسطینی تشدید شود. این یکی از دلایلی است که آفریقای جنوبی دولت اسرائیل را در دادگاه کیفری بین‌المللی به جرم نسل‌کشی متهم کرد؛ اتهامی که این دادگاه در ژانویه آن را قابل استماع دانست.

۲ روز پس از ۱۷ اکتبر ۲۰۲۳ و حمله حماس به اسرائیل، یوآو گالاتان، وزیر دفاع اسرائیل در فرماندهی جنوب ارتش اسرائیل در بن‌شع، مرکز یک استان جنوبی، اعلام کرد: «دستور محاصره کامل نوار غزه را صادر کردم. نه برق خواهد بود، نه غذا، نه سوخت، همه چیز تعطیل خواهد شد. ما با حیوانات انسان‌نما مبارزه می‌کنیم و طبق آن برخورد خواهیم کرد.» او با اینکه اسمی از آب نبرد اما آن هم قطع شد. غزه ۲ دهه است که با بحران آب آشامیدنی روبه‌روست. حدود ۹۰ درصد آب چاه در نوار غزه از حوضه آبخوان ساحلی تامین می‌شود. با این حال بیش از حد از این چاه‌ها بهره‌برداری شده، به‌ویژه در امتداد ساحل که باعث کاهش سطح آب شده و آن را در معرض نفوذ آب دریای مدیترانه به‌ویژه از آغاز سال ۲۰۰۰ قرار داده است.

به گزارش انستیتو نیولاینز، افزایش سطح آب دریاها که به دلیل تغییرات اقلیمی ناشی از فعالیت‌های انسان ایجاد شده نیز در این موضوع دخیل بوده است. علاوه بر آن محاصره غزه از سوی اسرائیل اغلب تصفیه فاضلاب را مختل کرده و همچنین مواد شیمیایی ناشی از فعالیت کارگاه‌های تولیدی به آب‌های زیرزمینی رسوخ کرده است. استفاده اسرائیل از پساب (فاضلاب تصفیه‌شده)

برای آبیاری در نزدیک مرز با غزه همچنین باعث برگشت آب شور به آب‌های زیرزمینی شده است. تنها ۴ درصد از این آب‌های زیرزمینی قابل شرب است. کامیون‌های شرکت‌های خصوصی آب آشامیدنی را وارد غزه می‌کردند یا واحدهای نمک‌زدایی کوچک در خود غزه آب را تولید می‌کردند یا از طریق لوله‌کشی شرکت آب اسرائیلی مکوروت از اسرائیل وارد غزه می‌شد که حدوداً ۱۲ درصد از آب در نوار غزه را تامین می‌کرد. اسرائیل در غزه از آب به‌عنوان سلاح استفاده می‌کند؛ اقدامی که جنایت جنگی شناخته می‌شود. این مقاله وضعیت بحران آب را در نوامبر ۲۰۲۳، فوریه و جولای ۲۰۲۴ بررسی کرده است. تصاویر ماهواره‌ای بحران آب تخمیلی از سوی اسرائیل در غزه را نشان می‌دهد.

نوامبر ۲۰۲۳: کم‌آبی بدن و سوء تغذیه

تا ۱۸ نوامبر، یک ماه پس از حمله نظامی اسرائیل به غزه، برنامه جهانی غذا یا WFP سازمان ملل فوراً اعلام کرد که غزه دچار کمبود شدید آب و غذا شده است. عبیر عطا سخنگوی ارشد برنامه جهانی غذا در نشست خبری اعلام کرد: «ما هم‌اکنون شاهد مواردی از کم‌آبی بدن و سوء‌تغذیه هستیم که به‌سرعت در حال افزایش است.»

محاصره اقتصادی نوار غزه از سوی اسرائیل از سال ۲۰۰۷ شروع شد. در نتیجه آن، ساکنان غزه برای ادامه زندگی به کمک‌های امدادی متکی شدند. پیش از هفتم اکتبر، سازمان‌های امدادی روزانه ۵۰۰ کامیون حامل مایحتاج اولیه را به نوار غزه تحویل می‌دادند. پس از حملات هفتم اکتبر ورود فقط بخشی از کامیون‌ها ادامه پیدا کرد. سیندی مک‌کین، مدیر اجرایی برنامه جهانی غذا در اواسط نوامبر در نشست خبری می‌گوید: «با نزدیک شدن سریع زمستان، پناهگاه‌های ناامن و پرجمعیت و با کمبود آب آشامیدنی، غیرنظامیان با احتمال بدیهی گرسنگی روبه‌رو شده‌اند.»

حملات زمینی اسرائیلی به غرب شهر غزه نیز شرایط مرگباری را ایجاد کرد. دفتر هماهنگی امورات بشردوستانه می‌گوید: «خانواده‌ها در محله‌های غربی شهر غزه پس از اینکه غذا و آب آشامیدنی باقیمانده‌شان

تمام شد، درخواست کمک کردند. طبق گزارش‌ها، به خاطر حضور سربازان اسرائیلی و درگیری، آنها نمی‌توانستند خانه‌هایشان را ترک کنند.» آژانس امدادسانی و کارایی برای آوارگان فلسطینی در خاور نزدیک در اواسط نوامبر هشدار داد که ۷۰ درصد از مردان، زنان و کودکان فلسطینی در جنوب غزه به آب آشامیدنی دسترسی ندارند. علاوه بر آن فاضلاب تصفیه‌نشده وارد خیابان‌های برخی مناطق شده است.» با توجه به اینکه واحد آب شیرین کن از کار افتاده بود و خط لوله اسرائیل در ماه اکتبر بسته شده بود، ظاهرآ هیچ آب آشامیدنی در شمال غزه هم وجود نداشت. هیچ آب‌معدنی هم وجود نداشت. مردم غزه از آب‌های سطحی آلوده یا آب آبخوان‌های آلوده را مصرف می‌کردند. فقدان آب شیرین یکی از دلایلی است که نانوائی‌ها در آن زمان تعطیل شدند. شرایط وخیم و فشار نهاد‌های جهانی بر تلاش‌های دولت بایدن برای برقراری یک آتش‌بس کوتاه‌مدت یا «وقفه بشردوستانه» را از ۲۴ تا ۳۰ نوامبر تقویت کرد.

فوریه ۲۰۲۴: نمک، آلودگی و فاضلاب

زمانی که وقفه بشردوستانه به پایان رسید، وضعیت آب عمدتاً بهبود پیدا نکرد. در اواسط فوریه ۲۰۲۴، پزشکان بدون مرز تخمین زدند که حدود ۷۰ درصد از جمعیت غزه مجبور به نوشیدن آب آلوده یا آب حاوی محتویات نمک بیش از حد بودند که خطر بزرگی برای سلامتی ایجاد می‌کند. طبق گفته پزشکان بدون مرز یا MSF، با اینکه هر نفر به ۳ لیتر آب در روز و ۴ برابر آن را برای بهداشت و پاکیزگی و دیگر مصارف نیاز دارد، اما تمام خانواده‌ها فقط ۳ لیتر آب در روز دریافت می‌کنند. بر اساس تخمین‌ها به‌ازای هر ۵۰۰ نفر، فقط یک توالت وجود داشته است.

علا الهلو، روزنامه‌نگار فلسطینی مستقل در غزه در گزارشی برای روزنامه پان عرب العربی الجدید لندن این صحنه را توصیف می‌کند: «خیابان‌های نوار غزه به‌دلیل ترکیب آب باران با فاضلاب بحران محیط‌زیستی فاجعه‌باری را تجربه می‌کند که حالا در نتیجه سرریز شدن مداوم در کوچه‌های مختلف طغیان کرده است.»

محاصره اقتصادی

نوار غزه از سوی

اسرائیل از سال

۲۰۰۷ شروع شد.

در نتیجه آن، ساکنان

غزه برای ادامه

زندگی به کمک‌های

امدادی متکی شدند.

پیش از هفتم اکتبر،

سازمان‌های امدادی

روزانه ۵۰۰ کامیون

حامل مایحتاج اولیه

را به نوار غزه تحویل

می‌دادند. پس از

حملات هفتم اکتبر

ورود فقط بخشی از

کامیون‌ها ادامه پیدا

کرد

آب غزه سلاح دیگرنتان

هدف قرار دادن عامدانه زیرساخت‌های آبی غزه
برگ دیگری از جنایات اسرائیل علیه
غیرنظامیان فلسطینی است

